

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 377. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm11178/facsimile.pdf (tilgået 29. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

den Dag, da hele det saakaldte Tyskland, fra Østersøen til Middelhavet og fra Weichselen til hinsides Rhinen, skulde mer end af Navn blive enten Republik eller Kejsersdom; da selv det Tyranni, Frankrig under Napoleon udøvede i Evropa, kun vilde være Smaating med et saadant Tysklands Tyranni under sin Krigsgud, som vist ikke vilde udeblive. Den tyske Alvor og Grundighed vilde nemlig i denne Retning falde Folkene ti Gange saa besværlig som den franske Flygtighed og Overfladelighed; og vi stakkels Danskere, som har haft ondt nok ved at forsvare vores Smule Ejendommelighed mod det smaaheggede Tyskland, maatte sagtens rent opsluges af det sammenloddede.

At nu en saadan politisk Enhed, der samlede alle Kræfter til en uhyre tysk Krigsmaskine, ej vilde være mindre odelæggende for alt godt i Tyskland selv end udenfor det, er øjensynligt; men at det langt snarere er fra den præjisiske Krigsstat end fra de tyske Universiteter, denne Fæse truer Tyskland og Evropa, maa man vel finde rimeligt; saa var det for ej at ledes i Fristelse, Prejsen opgav sin Popularitet og lagde sig ud med den tyske Videnskabelighed, da var det en Selvfornægtelse, der i det mindste maatte bringe os til at undskylde meget. Alvorlig talt maa imidlertid vi og hele Evropa ønske den tyske Videnskabelighed al mulig Frihed, og de bestaaende Riger eller dog Hovedstammer: Sachsen, Franker og Schwaber, hver en Forfatning og Stilling efter Hjærtens Lyst; thi baade vil Oplysningen vinde usigelig derved, og Stammerne vil holde hinanden Stangen, saa vi kun behøve Mund og Pen til at forsvare Grænsen og rejse et Dannevirke, hvor Løddet er af Lave.

Det er nemlig min faste Overbevisning, at det aandelige maa være frit alle Vegne og sætter aldrig nogen Stat i Fare, med mindre den selv forgriber sig paa, hvad den umulig kan beherske og skulde derfor i det mindste være klog nok til ikke at ophidse og forbitte;

ligesom der nok, siden Verden blev skabt, aldrig har været nogen mere ugrundet Frygt, end Frygten for, at Tysklands lærde, der aldrig har kunnet forliges om nogen Ting, ej engang om at afkaste Paveaaget, at de skulde sammenrotte sig mod nogen Begering, der ikke, som Napoleon og hans Efterlignere, vil tilintetgjøre al videnskabelig Frihed.

Sværmeriet for Middelalderens Riddertid endelig, som var, hvad der forbandt en Del tyske Studenter, med Görres i Spidsen, havde jo vist nok sine store Latterligheder, som Studenterne ingenlunde vilde taale, man lo ad; men en studerende Ungdom, der slet ikke sværmer for andet, vil altid svire og sværme; og hvem skulde da ikke langt heller ønske, den sværmede for det store Fæderneland, som er Folkeaadens glimrende Kreds gennem alle Tidsrum! Og skjønt jeg er langt fra at forgude Tysklands Middelalder eller at løfte Niebelungen-Lied, Heldenbuch og Minnesangene, hvori den Tid afprægede sig, til Skyerne som Kunstens Mesterstykker, saa er det dog tusend Gange værdigere for et Folk, at overdrive Beundringen for sin Aands velbehagelige Udtryk og ejendommelige Storværk, end selv at foragte og belé det. Det sidste, som, mens Latinen herskede, var Tilfældet i Tyskland, endnu langt mer end hos os, er nemlig en Aandløshed, der fører til Dyrisshed, Trældom og folkelig Undergang; det første er derimod kun den naturlige Partiskhed, hvert Folk, ligesom hver Enkeltmand, har for sit eget, som i en vis Grad derfor er uadskillelig fra ethvert kraftigt Folkeliv; saa den maa Folkene lære at tilgive hinanden, naar den blot ikke med verdslige Vaaben vil gjøre sig gjældende. Heller aldrig har man i Tyskland været nærmere ved at lade Nordens Oldtid og Middelalder vederfares Ret, end da man sværmede for sin egen; og det af den simple Grund, at Aander altid har en vis Respekt for hinanden, men Aandløshed forhaaner dem alle.

Vi komme nu til Tidsrummet mellem 1820 og 30,

